

Posudek oponentky na bakalářskou práci Jana Bartka
na téma „Antropogenní katastrofy v českojazyčných médiích 19. století“

Kolega Bartko si zvolil za téma své bakalářské práce reflexi antropogenních katastrof druhé poloviny 19. století v různých typech dobových pramenů, konkrétně v kramářských písních a dobovém tisku. Z tehdy již relativně pestré nabídky tiskovin, převážně stranických, které měl k dispozici, zvolil Národní listy. Chápu toto nastavení bakalářské práce jako pokus o vyjádření rozdílu mezi odeznívajícím typem informačního prostředku, jímž byla kramářská píseň, která koncem 19. století již opravdu prožívala finální fázi svého významu, a protipólem byl periodický stranický tisk, prožívající naopak boom a vzestup.

Události, které si kolega zvolil jako předmět své práce, byly důležitými, dostatečně obecně známými katastrofami, při nichž hráli rozhodující roli lidé, technika a živly, ve vzájemné – v těchto případech špatné – koexistenci.

Otázka, kterou práce řeší (hypotéza na s. 13), není z mého pohledu špatně položena. Úloha médií je důležitá při vnímání světa, při utváření názoru na události, při ovlivňování mínění lidí. Otázka je, zda média, zvolená kolegou, lze takto stavět vedle sebe. Kramářská píseň měla své místo dříve, noviny měly rozjetou cestu ke slávě – v době, kterou kolega zkoumá. Každé z médií vyrostlo na jiném základu. Cítím rozpory v hypotéze, která byla vyřčena jako hypotéza o změně pohledu na katastrofy v průběhu 19. století z pasivního na aktivní: kramářské písně určeny primárně pro venkovské obyvatelstvo (s. 15), noviny pro městské obyvatelstvo (s. 13) – porovnává je, staví je jako rovnocenné vedle sebe, ačkoli měly jiné úlohy, jiné typy příjemců apod. I způsob podání informací je tedy zcela odlišný. Rozpor vidím i v tom, že kramářská „píseň“ je vlastně umělecké dílo, používá uměleckou nadsázku, kam patří výrazy o zázracích, nadpřirozenu – jako výrazový prostředek; jako umělecké dílo ji nelze – zejména pokud jde o úroveň výpovědní hodnoty, brát doslova.

U novin by to mělo být jiné, ty by naopak měly dbát na faktografii, komentáře samozřejmě lze předpokládat v souladu se stanovisky vydavatele novin.

s. 6. - rozporovala bych tvrzení, že noviny jsou určeny městskému obyvatelstvu. Zkoumal kolega nějaké studie, kolik procent obyvatel venkova četlo tehdy noviny a kolik procent venkovského obyvatelstva – tj. nepodložené tvrzení.

Chybí odkazy na prameny. Práce čerpá z literatury, ale tvrzení jako např. (s. 9) „roku 1785 byl v Praze vydán soubor opatření...“ není doložen odkaz na opatření a jejich čísla data vydání apod. – evidentně je to převzatý údaj jen z literatury.

s. 10 – citace z Peška: - týká se městských katastrof, z městské konference – není úplně vhodný citát, mohl najít jiný citát o katastrofách.

s. 13 – hypotéza o změně pohledu na katastrofy v průběhu 19. století z pasivního na aktivní, nedostatečný počet pramenů – několik textů písní, pár článků v jedněch českých novinách

s. 15 – Národní listy se staly stranickým tiskem Národní strany – specifikovat, tento název strany nestačí

A takových příkladů by se našlo více.

Práci hodnotím velmi pozitivně z formálního hlediska, čtivá, logicky postavená. Trochu problém vidím v pramenech, na kterých je práce založena, zejména na jejich výběru a velmi úzkém vymezení práce.

Práci vzhledem k tomu, že je to bakalářská práce přes výhrady k pramenům, na jejichž základě položenou otázku odpovídá, doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

Praha 22. 8. 2018

PhDr. Milada Sekyrková, CSc.